

NOM werkprogramma **dagbladen** jaarooplagecijfers 2015

ten behoeve van de accountantscontrole oplage-opgave 2015

NOM (Nationaal Onderzoek Multimedia)
Postbus 12040
1100 AA Amsterdam Zuidoost

T (020) 8204434
I www.nommedia.nl
E nom@nommedia.nl

Dagbladen

Algemeen werkprogramma gegevensgerichte controlemaatregelen

Onderstaand werkprogramma betreft het minimum aan controlemaatregelen uit te voeren in geval van toepassing van een **volledig gegevensgerichte controle**. **Indien een systeemgerichte controle wordt toegepast kunnen diverse in het onderstaande opgenomen controlemaatregelen komen te vervallen**. Het wordt aan het professional judgement van de controlerend accountant overgelaten om in die situatie een passend werkprogramma in te richten.

Wat is een titel

Door NOM zijn definities opgesteld voor een initiële toets of sprake is van één dan wel meerdere titels.

- Stel vast of de te controleren titel voldoet aan de definitie van een titel zoals weergegeven in hoofdstuk 4.2 'Wat is een titel' van de definitieset. Dit verdient met name specifieke aandacht in geval er sprake is van:
- bijlage(n) en supplementen bij een moedertitel;
- specials en/of het verstrekken van extra nummers;
- uitgeven op meerdere formaten van één editie;
- regionale edities;
- edities t.b.v. een (specifieke) doelgroep.

In de NOM handleiding is een uitgebreide toelichting opgenomen bij deze initiële toets.

Algemeen

Ten behoeve van het algemene beeld bij de oplagecijfers en het richting geven aan de controle is het altijd belangrijk hierop een initiële cijferbeoordeling uit te voeren.

- Voer een cijferanalyse uit waarbij de jaarcijfers worden geanalyseerd ten opzichte van de (gecontroleerde) jaarcijfers van het voorgaande jaar.
- Voer een cijferanalyse uit waarbij de kwartaalcijfers ten opzichte van de jaarcijfers en het verloop door de kwartalen heen worden geanalyseerd.

Algemene gegevens

De algemene gegevens kunnen met uitzondering van het *aantal nummers verschenen in de meetperiode* en de *gemiddelde gedrukte oplage per verschijning* in het algemeen worden gecontroleerd aan de hand van de tariefkaart van de titel.

- Neem in het dossier (kopieën van) de advertentietariefkaart(en) van de titel voor het controlejaar op.
- Stel aan de hand van de tariefkaart vast dat de algemene gegevens op de jaaropgave overeenkomen met de gegevens op de tariefkaart.
- Stel vast dat het juiste HOI keurmerk met het juiste jaartal op de tariefkaart gedurende het jaar was opgenomen.
- Indien niet het juiste keurmerk is gehanteerd op de tariefkaart zal dit geen impact hebben op de strekking van de conclusie over de opgave in het assurance-rapport.

Het aantal nummers in de meetperiode wordt bepaald door de nummers, edities/verschijningsdata, waarvan de op de cover benoemde periode valt in een specifiek kwartaal, c.q. jaar. Als de op de cover benoemde periode een kwartaal- of jaargrens overschrijdt, wordt de editienummering bepalend voor de periode waarin de oplage verantwoord moet worden.

- Stel vast dat het aantal nummers in de meetperiode overeenkomt met het aantal zoals is aangegeven op de tariefkaart en aan de hand van de druknota's/verspreidingsdocumentatie.
- Stel vast dat de verantwoorde edities/verschijningsdata conform de geldende definitie (zie H4.1 Definities algemeen – Nummers in de meetperiode) in de juiste meetperiode zijn meegenomen.
- Stel vast dat alle edities/verschijningsdata worden meegenomen.

Edities/verschijningsdata waarvan op het moment van controle de retouren voor de *losse verkoop netto* niet met voldoende betrouwbaarheid zijn vast te stellen (in geval van retouren nog niet opgegeven door verspreider) dienen volledig buiten de verantwoording te worden gelaten en doorgeschoven te worden naar de volgende verantwoordingsperiode.

- Stel vast dat de retouren zoals gebruikt voor de losse verkoop met voldoende zekerheid zijn vastgesteld. Indien de retouren voor een verschijningsdatum in de meetperiode nog niet volledig bekend zijn dient de volledige oplage van deze verschijningsdatum te worden verantwoord in de volgende meetperiode.

De *gemiddelde gedrukte oplage per nummer* betreft het gemiddelde van de door de drukker aan of via de uitgever afgeleverde (gefatureerde) exemplaren van de editie/verschijningsdatum. Dit gemiddelde aantal zal, als gevolg van archiefexemplaren, voorraad, retouren, e.d. altijd hoger zijn dan de totaal verspreide oplage print.

- Stel aan de hand van de facturatie door de drukker vast dat het *aantal verschenen nummers in de meetperiode* (jaar) overeenkomt met het aantal gedrukte edities/verschijningsdagen.
- Stel vast dat de *gemiddelde gedrukte oplage per nummer* gelijk is aan het gemiddelde van de door de drukker per editie/verschijningsdatum geleverde aantal exemplaren.
- Voer een cijferbeoordeling uit op de jaarcijfers ten opzichte van voorgaand jaar op categorieniveau en verklaar de belangrijkste verschillen.
- Voer een cijferbeoordeling uit op het verloop van de oplagecijfers gedurende de vier kwartalen van het te controleren jaar en verklaar de belangrijkste verschillen.
- Stel vast dat het op de jaaropgave vermelde gemiddelde op de juiste manier is berekend.
- door het gewogen gemiddelde van de kwartaalopgaven, of;
- door het gemiddelde van alle edities/verschijningsdagen.

DAGBLADEN WERKPROGRAMMA GEGEVENSGERICHTE CONTROLE MAATREGELEN

In onderstaand werkprogramma zal specifiek worden ingegaan op de controlemaatregelen voor dagbladen.

Gerichte oplage

In geval van dagbladen print dient voor de betaalde gerichte oplage en de gratis gerichte oplage bekend te zijn dat de eindgebruiker de titel heeft ontvangen. Voor de losse verkoop wordt hierbij gesteund op het economisch principe dat afnemers (detaillisten) alleen zullen betalen voor exemplaren indien deze ook daadwerkelijk door hen zijn doorverkocht.

D1.1 Betaalde (meervoudige) abonnementen

- Stel (aan de hand van de colofon van de titel) vast wat de standaard abonnementsprijs is (jaarabonnement per automatische incasso).
- Vraag een specificatie op van alle (combinatie) abonnementen en deelabonnementen **met daarop de** naam, soort abonnement, periode (=looptijd) en gehanteerde abonnementsprijs.
- Stel vast of er sprake is van abonnementen in combinatie met een andere titel. Stel hierbij vast wat de combinatieprijs en afzonderlijke standaardprijzen zijn van de titels in het pakket.
- Stel vast of er sprake is van leveringen van **meer dan drie exemplaren** van één verschijningsdatum van de titel aan één leveringsadres. Dit kunnen meervoudige abonnementen D1.1 of Overige betaalde oplage (zie D2.1) betreffen. Zie NOM handleiding dagbladen hoofdstuk 4.4 voor de classificatie van bulkleveringen.
- Stel vast dat de als *meervoudige abonnementen* verantwoorde exemplaren voldoen aan de definitie voor bulkleveringen:
- Stel vast dat sprake is van bulkleveringen en dat de verschijningsfrequentie aan de minimumvoorwaarde zoals opgenomen in de NOM handleiding voldoet.
- Indien bij een bulklevering niet aan alle criteria wordt voldaan dient betreffende oplage verantwoord te worden als overige oplage (D2.1/D2.2).
- De deelabonnementen tellen mee voor het relatieve aandeel in een regulier abonnement (bijvoorbeeld per dag 1/6 in geval van een regulier abonnement op een dagblad van maandag t/m zaterdag) voor zover de minimumprijs 25% van de standaard deelabonnementsprijs bedraagt.
- Maak op basis van risicoanalyse en statische steekproeftechnieken een selectie van een aantal deelabonnementen.
- Stel vast dat de geselecteerde *deelabonnementen* voor het juiste aandeel zijn meegenomen in categorie D1.1.
- Stel vast dat de geselecteerde *deelabonnementen* voldoen aan het minimum prijscriterium van 25%.
- Stel vast dat de abonnementen in de juiste categorie zijn verantwoord:

- D1.1 Betaalde (meervoudige) abonnementen => abo prijs $\geq$ 25% van standaard abonnementsprijs.
- D2.2 *Gratis oplage* => abo prijs < 25% van standaard abonnementsprijs.
- Voor gratis exemplaren in het kader van een abonnementsaanbieding moet het aantal gratis exemplaren worden beschouwd als korting op het reguliere abonnement. Stel vast dat betreffende abonnementen in de juiste categorie worden opgenomen, de gratis exemplaren als korting in ogenschouw genomen.
- De door de uitgever ongevraagd meegestuurde extra exemplaren van dezelfde verschijningsdatum van een titel kunnen nooit onder abonnementen worden verantwoord. Dergelijke exemplaren dienen verantwoord te worden als D2.2 *Gratis oplage*.
- Stel vast dat in geval van het uitblijven van betaling (betalingsachterstand) betreffende oplage alleen dan als abonnement is verantwoord indien de betalingsachterstand niet meer dan drie maanden bedraagt na afloop van de abonnementsperiode. De facturatie datum is aldus niet van belang. Indien de betalingsachterstand langer is dan genoemde drie maanden dient betreffende oplage met terugwerkende kracht te worden verantwoord als *gratis oplage* (D2.2).
- Stel vast dat betaalde meervoudige abonnementen die onderdeel uitmaakt van een barterdeal aan het minimum prijs criterium van 25% voldoen, waarbij de waarde van de barterdeal 'at arms length' dient te worden vastgesteld. Stel dit vast.

D1.2 Losse verkoop netto

Voor de exemplaren te verantwoorden als losse verkoop geldt het economisch principe dat indien betaald wordt voor een exemplaar deze ook verkocht zal zijn en bij de eindgebruiker terecht zal zijn gekomen. Met andere woorden; alle door de aangegeven grossiers onder detaillisten verspreide exemplaren, dan wel de door dagbladuitgevers rechtstreeks aan verkooppunten geleverde exemplaren, onder aftrek van retouren mogen worden verantwoord, aangezien detaillisten/verkooppunten alleen de ontvangen exemplaren -/- retouren hoeven af te rekenen en zij een financieel nadeel hebben indien exemplaren die niet verkocht zijn niet worden geretourneerd.

Rechtstreekse leveringen aan detaillisten dienen te zijn bestemd voor verdere verkoop door de detaillisten en mogen slechts onder voorwaarden als losse verkoop worden verantwoord.

Voor leveringen aan detaillisten via in de NOM handleiding genoemde grossiers, kan gesteund worden op de opgaven van Aldipress, Betapress, MailMerge IMA Press, Logipress, AMP en Van Gelderen, indien geleverd is met recht van retour en de retouren voldoende bekend zijn. Indien door een uitgever een andere dan genoemde grossiers wordt gebruikt, dient betreffende verspreider ter beoordeling aan NOM te worden voorgelegd. NOM zal vervolgens een uitspraak doen om de betreffende verspreider al dan niet als grossier te beschouwen.

Indien door een uitgever rechtstreeks wordt geleverd aan detaillisten met als doel doorverkoop aan de eindgebruikers dienen de detaillisten per editie een opgave te

doen van de door hen ingekochte aantallen en geretourneerde aantallen. In geval deze opgaven niet beschikbaar zijn en/of geen sprake is van recht van retour dient betreffende oplage verantwoord te worden als overige oplage (*categorie D2.1/D2.2*).

Losse verkopen print die niet met recht op retour worden geleverd, zogenaamde *losse verkoop bruto*, dienen verantwoord te worden als *overige oplage (categorie D2.1 / D2.2)*.

Rechtstreeks door de uitgever aan eindgebruikers geleverde en betaalde exemplaren, veelal betaalde nabestellingen, mogen eveneens als losse verkoop worden verantwoord. De geldstroom en de goederenbeweging voor betreffende exemplaren moeten door de accountant gevolgd kunnen worden.

- Stel aan de hand van de colofon/cover/tariefkaart vast wat de reguliere standaard adviesprijs (coverprijs) is.
- Stel vast wat de reguliere inkoopprijs voor de grossiers is (prijs waarvoor de exemplaren door de uitgever aan de grossiers wordt geleverd).
- Vraag een specificatie van de losse verkoop netto tegen adviesprijs en tegen actieprijs per verschijningsdatum op.
- Stel vast dat de losse verkopen via de in de NOM handleiding genoemde grossiers met recht van retour aan de detaillisten is geleverd (contractueel), dan wel rechtstreeks door de uitgever aan de eindgebruiker zijn geleverd.
- Stel in geval van levering rechtstreeks aan de detaillist vast dat contractueel het recht van retour alsmede het doel van de leveringen, verdere verkoop door de detaillist aan de eindgebruiker, is vastgelegd.
- Stel vast dat retouren voldoende bekend zijn. Indien de grossier de retouren nog niet heeft opgegeven dient betreffende editie voor alle categorieën overgeheveld te worden naar de volgende verantwoordingsperiode.
- Stel vast dat de gespecificeerde losse verkopen aansluiten op de bruto verspreide aantallen zoals opgegeven door genoemde grossiers -/- de retouren zoals opgegeven door genoemde grossiers.
- Stel vast dat de gespecificeerde losse verkopen aansluiten op de opgaven van de detaillisten inzake de bruto verspreide aantallen -/- de retouren.
- Stel vast dat oplage die onderdeel uitmaakt van een barterdeal aan het minimum prijscriterium van 25% voldoen, waarbij de waarde van de barterdeal 'at arms length' dient te worden vastgesteld. Stel dit vast.
- Indien de losse verkopen print rechtstreeks via de detaillisten (tegen adviesprijs + tegen actieprijs) op kwartaalbasis hoger is dan 5% van de totaal verspreide oplage dient het jaargemiddelde van de via de detaillist netto verkochte aantallen door de accountant van de detaillist gecontroleerd en gecertificeerd te worden.
- Stel vast of de rechtstreekse print leveringen via detaillisten op kwartaalbasis hoger zijn dan 5% van de totaal verspreide oplage.
- Stel vast of betreffende aantallen, indien hoger dan 5%, door de accountant van de detaillist zijn voorzien van een goedkeurend assurance-rapport. Indien geen goedkeurend assurance-rapport kan worden overlegd dient betreffende oplage verantwoord te worden in categorie 2 overige oplage.

In het geval de grossiers een standaardpercentage aan korting/verspreidingsvergoeding krijgen dan betekent dit dat indien er sprake is van een actieprijis de uitgevers de actie voor zijn rekening neemt. De standaardprijs wordt in een dergelijk geval voor een aantal edities lager gesteld dan de standaardprijs. Indien de standaardprijs voor een verschijningsdatum lager dan 25% van de reguliere standaard adviesprijs wordt gesteld, dient betreffende losse verkoop als D2.2 gratis oplage te worden verantwoord.

- Stel vast dat oplage verantwoord in categorie *D1.2 losse verkoop netto* aan de grossiers is geleverd tegen minimaal 25% van de reguliere inkoopprijs van de grossiers.
- Stel van de rechtstreekse leveringen door de uitgever aan eindgebruikers vast, dat hier daadwerkelijk sprake is van rechtstreekse leveringen door de uitgever waar door de afnemer voor wordt betaald (afhankelijk van de gehanteerde prijs is sprake van categorie D1.2, D2.2).

Overige oplage

Voor de *losse verkoop bruto* en *overige betaalde oplage* hoeft niet bekend te zijn of de titel de eindgebruiker heeft bereikt. Het gaat hierbij om de betrouwbaarheid van de **bruto** geleverde aantallen. Archiefexemplaren en voorraden (al dan niet opgeslagen bij derden) mogen nooit verantwoord worden als oplage. De categorie *overige oplage* is dan ook **GEEN** restcategorie. Als gevolg is vrijwel per definitie de totaal verspreide oplage print lager dan de gedrukte oplage.

D2.1 Losse verkoop bruto + overige betaalde oplage

- Vraag een specificatie op van alle losse verkoop bruto print per verschijningsdatum.
- Stel vast dat indien *losse verkoop bruto* wordt verspreid via de onder *losse verkoop netto* genoemde grossiers de verantwoorde oplage aansluit op de opgave van de grossier. Retouren hoeven hierop niet in mindering te worden gebracht.
- Stel vast dat indien sprake is van 'losse verkoop' rechtstreeks aan verkooppunten die niet voldoet aan de specifieke voorwaarden zoals gesteld in de definities van categorie D1.2 dat betreffende oplage is afgerekend met de verkooppunten.
- Stel aan de hand van de gehanteerde inkoopprijs voor de grossier vast dat deze oplage in de juiste categorie wordt weergegeven (D2.1 of D2.2).
- Vraag een specificatie op van alle overige betaalde oplage per verschijningsdatum.
- Stel aan de hand van de overeenkomst tussen de uitgever en de afnemer en de factuur vast tegen welke prijs hoeveel exemplaren zijn geleverd.
- Relateer de prijs per exemplaar waarvoor is geleverd aan de standaard adviesprijs om vast te stellen of de oplage in de juiste categorie is verantwoord (D2.1 of D2.2).
- Stel vast dat oplage betrokken bij een barterdeal aan het minimum prijs criterium voldoen, waarbij de waarde van de barterdeal 'at arms length' dient te worden vastgesteld. Stel dit vast.

D2.2 Gratis oplage

Voor de onbetaalde oplage, met uitzondering van *gerichte gratis oplage*, is het voor de uitgever noodzakelijk om te voldoen aan het 'Protocol overige gratis oplage' om betreffende oplage in categorie D2.2 te mogen verantwoorden. Zie voor het protocol gratis oplage pagina 18 in de NOM handleiding dagbladen 2015-1. In geval van inkoopprijs < 25%, maar > 0% van de adviesprijs volstaat controle door middel van het volgen van de maatregelen bij de betaalde oplage.

- Vraag een specificatie op van alle als gratis oplage verantwoorde verspreiding per verschijningsdatum.
- Stel vast dat het bewijs ten aanzien van de drukoplage voldoet aan de eisen zoals opgenomen in het protocol gratis oplage (NOM handleiding dagbladen 2015-1).
- Stel de aansluiting vast tussen de totaal gedrukte oplage en de totaal verspreide oplage + niet verspreide oplage.
- Verzamel overtuigend bewijs dat betreffende gratis oplage is verspreid EN **ontvangen door het laatste distributiepunt** (overeenkomsten, kwijtingdocumentatie, afleverdocumentatie verspreider etc.)
- Stel vast dat kwijtingdocumentatie aanwezig is, voldoet aan de eraan te stellen eisen volgens het protocol en aansluit op de specificatie van de gratis oplage.
- Stel vast dat voorraden en archiefexemplaren niet als gratis oplage zijn verantwoord.
- Stel vast dat de categorie Gratis oplage niet is gebruikt als restcategorie.

Gerichte gratis oplage betreft gratis verspreiding naar **individuele eindgebruikers (maximaal 1 exemplaar per eindgebruiker)**. Het in bulk toesturen van de titel aan één adres is aldus alleen mogelijk als op het betreffende adres meerdere eindgebruikers zijn en in de adressering door of namens de uitgever de namen van deze eindgebruikers zijn opgenomen.

- Vraag een specificatie op van alle *gerichte gratis oplage* print per editie met de NAW-gegevens van de ontvanger.
- Stel vast dat van alle als gerichte gratis oplage verantwoorde exemplaren de NAW-gegevens van de ontvanger beschikbaar zijn bij de uitgever.
- Stel vast dat betreffende oplage daadwerkelijk is verzonden (maximaal 1 exemplaar per eindgebruiker). Bijvoorbeeld aan de hand van verzendnota's.

Bewijsnummers worden tevens als gratis oplage verantwoord. Een bewijsnummer betreft maximaal 1 print exemplaar per advertentie. Indien aan een adverteerder meerdere print bewijsnummers worden verzonden, dan wordt 1 exemplaar als bewijsnummer gezien en verantwoord als D2.2 *gratis oplage*.

Indien door de uitgever een andere dan de genoemde verspreidingsplatformen wordt gebruikt, dient deze ter beoordeling aan NOM te worden voorgelegd.

Ondertekening

- Stel vast dat de jaaropgave (elektronisch) is ondertekend door de uitgever.